

Měsíčník nejen o Evropské unii z české perspektivy

V tomto vydání najdete

Nová digitální strategie jako klíč k evropské prosperitě?

Konzervativci chtějí dostat migraci pod kontrolu

Daň na banky

Dále: očekávané události, tipy na publikace, pozvánky

Analýzy

Nová digitální strategie jako klíč k evropské prosperitě?

Ivana Jemelková

Dne 17. května 2010 představila Evropská komise Digitální strategii pro Evropu, která podrobně rozpracovává jednu ze sedmi stěžejních iniciativ nedávno zveřejněné strategie Evropa 2020. Komisařka pro digitální agendu Neelie Kroes tímto krokem nejen vytvořila formální rámec pro své nově vzniklé portfolio, ale představila ve velmi konkrétních obrysech další dimenzi, kterou nabývá vnitřní trh EU.

Cílem strategie je maximalizovat potenciál informačních a komunikačních technologií (ICT) pro růst evropské ekonomiky prostřednictvím vytvoření jednotného trhu s digitálním obsahem, účinně obraně proti rostoucí kriminalitě na internetu a rozšíření širokopásmového pokrytí EU. Strategie chce také překonat existující „digitální propast“ mezi jednotlivými zeměmi EU i jejich občany a aktivně zapojit všechny Evropany bez rozdílu věku nebo sociálního postavení do informační společnosti. Občané i firmy by tak v „Digitální Evropě“ měli těžit ze spektra výhod – od usnadnění elektronických plateb a elektronické fakturace, přes přístup k elektronické zdravotní dokumentaci kdekoli v EU až po vývoj energeticky účinných svítidel.

Pod taktovkou španělského předsednictví byla navíc v dubnu přijata tzv. Granadská deklarace, která se zabývá dalšími možnostmi využití ICT: např. návrhem vytvořit společný elektronický identifikační průkaz EU nebo pořádat více mezinárodních setkání prostřednictvím videokonferencí. To by mělo nejen příznivé ekologické dopady, ale pomohlo by EU i vyrovnat se s krizovými situacemi jako v případě narušení letecké dopravy výbuchem sopky na Islandu.

Vlajkovou lodí „Digitální Evropy“ je zavedení internetu s rychlostí nejméně 30 Mb/s pro všechny evropské občany, přičemž polovina evropských domácností by měla mít do roku 2020 internetové připojení s rychlostí nejméně 100 Mb/s. Přístup k internetu a jeho používání by mělo podpořit nejen výměnu informací, ale zejména internetový obchod a další formy online podnikání – např. cloud computing. Tato opatření by měla vést k překonání současné roztržitosti evropského digitálního trhu. Ze 114 milionů evropských uživatelů internetu jich asi 54 % na internetu nakupuje a prodává zboží, pouze 22 % z nich však využívá tyto služby z jiných zemí EU. V následujících letech by se Evropa mohla přiblížit USA, kde nakupuje či prodává online více než 75 % uživatelů internetu.

Kritici uvádějí, že dokument neobsahuje podrobnosti o tom, jak ambiciózních cílů dosáhnout. Komise přitom oznámila, že předpokládá realizaci více než 100 opatření, z nichž asi třetina bude legislativní povahy. Další upozorňují na problematiku autorských práv, která jsou brzdou rozvoje vysokorychlostních služeb a ochuzují jejich obsah.

Česká republika v této oblasti podle většiny indikátorů zaostává za průměrem EU – např. služby a zboží nakupují online od prodejců v jiných zemích EU pouze 2% Čechů, což řadí ČR až na 23. místo v Unii. Výjimkou je však poskytování služeb pro podnikatele – zde je ČR na špici EU.

Počátkem roku 2010 proto vzbudila značnou pozornost veřejná konzultace Ministerstva průmyslu a obchodu nad připravovanou strategií „Digitální Česko“, jejímž cílem je vytvoření podmínek pro rozvoj vysokorychlostního přístupu k internetu a on-line služeb. Strategie by měla také dát rámeček efektivní implementaci politik jako e-Health, e-Government, e-Justice, e-Skills, nebo e-Inclusion. Konzultace je nyní uzavřena a předpokládá se, že kompletní strategii předloží ministerstvo vládě na podzim 2010.

Konzervativci chtějí dostat migraci pod kontrolu

Jana Slavíková

Po dvanácti letech Labouristické vlády se ve Velké Británii opět dostali k moci Konzervativci – tentokrát s nutnou podporou Liberálních demokratů. Jak bude koaliční vláda řešit otázky imigrace, která hrála důležitou roli už ve volbách předešlých a téměř rozhodující v těch posledních?

Hlavní příčinou byla bezpochyby ekonomická krize, která zvýšila nejistotu, xenofobní nálady a populismus politiků. Nekompromisní protiimigrační postoje přitom tentokrát neobhajovaly pouze kontroverzní Strana za nezávislost Velké Británie (UKIP) a Britská národní strana (BNP), přitvrdil se i slovník hlavních politických stran. Zatímco Konzervativci prosazovali imigrační kvóty, Labouristé zdůrazňovali roli zavedeného bodového systému v regulaci migrace a Liberální demokraté, tradičně podporující amnestii pro nelegální migranty, se pro změnu zasazovali o zpřísnění kontrol při vstupu i odchodu ze země.

Fakt, že BNP a UKIP nakonec ve volbách do britské poslanecké sněmovny neuspěly, by mohl vést k mylné představě, že se britská veřejnost nenechala nacionalistickými demagogy ani v období krize přesvědčit. Skutečnost je však jiná. V roce 2009 získaly UKIP a BNP dohromady 15 křesel v Evropském parlamentu, tj. 22,7 % odevzdaných hlasů, a jenom díky tomu, že v národních

volbách nefunguje poměrný, ale většinový systém, nedostaly ve Sněmovně křeslo ani jedno. V opačném případě by se totiž podle počtu získaných hlasů (celkem 1 483 677) umístily na čtvrtém a pátém místě volebního žebříčku, což jen potvrzuje pokračující vzestupný trend krajně pravicových stran v Evropě.

Pod hlavičkou „Imigrace“ se v koaličním programu v první řadě objevuje plán Konzervativců stanovit roční kvóty pro imigranty přicházející do Velké Británie ze zemí mimo Evropskou unii. Snaha o větší kontrolu migrace je patrná i z dalších plánovaných kroků (podpora „E-borders“ – systém kontroly cestujících ještě před cestou do Británie, zavedení kontrol při výjezdu ze země, zpřísnění kontrol zneužívání imigračního systému studenty apod.). Konzervativci také prosadili, že při případném dalším rozšiřování Evropské unie Velká Británie využije v oblasti volného pohybu pracovníků přechodných období. Co se týče Liberálních demokratů, podařilo se jim do programu prosadit ukončení detence dětí v souvislosti s přistěhovalectvím (srovnej: Akční plán Evropské komise), jejich plány v oblasti azylu se však odrazily pouze ve vágním příslibu: „Prozkoumáme nové způsoby zlepšení současného azylového systému, abychom urychlili zpracování žádostí.“

Je nutné si uvědomit, jak se vlastně vyvíjí velikost a složení imigrace do Velké Británie. Aktuální statistiky ukazují, že čistá imigrace (rozdíl mezi počtem přistěhovalců a vystěhovalců) se v roce 2009 oproti předchozím pěti letům snížila, a co se týče občanů tzv. skupiny A8 (nové členské země EU z roku 2005 bez Malty a Kypru), saldo je nyní negativní. Imigraci z EU však nová vláda nemůže příliš ovlivnit, ledaže by poslechla požadavky UKIP, z EU odešla a zavedla pro její občany víza. Její cílovou skupinou jsou ekonomičtí migranti ze zemí mimo Unii, a těch bylo podle údajů za rok 2008 pouze 32 %.

Toto číslo však zahrnuje, jak nekvalifikované, tak kvalifikované migranty, a o ty mají všechny hlavní politické strany zájem. Ve skutečnosti v rámci bodového systému nikdy nebyla otevřena cesta, která by měla umožňovat vstup do Velké Británie pro nekvalifikované pracovníky. Přesto Konzervativci mluví o tom, že je nutné zavést kvóty. V jaké výši? Proklamovanými cílem je dostat se na úroveň z devadesátých let, Cameron konkrétně citoval „nejvyšší počet“ před rokem 1997, kdy byla čistá migrace 77 000 osob (srovnával s minimálním ročním počtem 140 000 od vstupu Labouristů k moci), oficiálně však dosud nestanovil nic konkrétního, neboť je prý třeba číslo každoročně vyjednat se zdravotními, ubytovacími a vzdělávacími institucemi a podniky.

Nejenže budou taková jednání časově náročná, otázkou je, zda je čistá migrace vhodným cílovým měřítkem. Ta by se totiž dala snížit také zvýšením vystěhovalectví – a možná právě jen taková strategie dovolí vládě splnit její předvolební slib.

Daň na banky

Katarina Lokšová

V rozhovoru z 10. května pro EurActiv přední světový odborník na světovou a rozvojovou ekonomiku, Jeffrey Sachs, prohlásil, že v brzké době bude kvůli obrovským deficitům potřeba zdanit finanční transakce bankovních institucí. Tzv. „daň Robina Hooda“ (Robin Hood Tax), která by měla zdaňovat nejenom banky, ale i hedgeové fondy, však není prvním pokusem o uvalení

daně na finanční instituce. Ve své podstatě se totiž jedná o Tobinovu daň (Tobin Tax) na krátkodobé transakce s měnovými kurzy již z roku 1972. Rovněž skupina G20 již několikrát na svých dosavadních setkáních zmínila potřebu samoregulace finančního systému, který by byl zárukou pro to, že by se všechny další peněžní krize kryly penězi bankovního sektoru, a to i za účasti soukromé sféry.

Nicméně, mezi členy G20 stále nepanuje shoda o tom, jakou podobu by „daň na banky“ měla mít, a ani jak přesně by se vybrané prostředky měly použít. Zatímco mezi evropskými státníky (Gordon Brown, Angela Merkel, Nicolas Sarkozy) je „daň Robina Hooda“ populární, americká strana navrhuje zdanit rozvahy bank (bank levy), což by znamenalo, že by daň byla uvalená i na aktiva a zisky bank. Rovněž nepanuje ani shoda v tom, jestli by se prostředky z daně měly primárně soustředit na plnění rozvojových závazků a boje proti klimatickým změnám, nebo by se z nich měl vytvořit tzv. pohotovostní fond na krytí nákladů budoucích selhání bankovního sektoru. Evropskou ideou jak pak vytvoření jednoho „superfondu“ z jednotlivých pohotovostních fondů států EU. Účelem toho všeho pak má být ochrana daňových poplatníků (princip „polluter pays“) před „břemenem zachraňování bankovního sektoru“.

I když se na první pohled zdá být nápad se zdaněním bank velice atraktivní, otázkou i nadále zůstává nejenom administrace takového fondu, ale i efektivnost využití prostředků z něho získaných. Česká republika nesdílí evropské nadšení a k celé věci se staví rezervovaně. To je dáno nejenom celkovou spletností problému, ale pravděpodobně také volební kampaní. Úřednická vláda Jana Fischera se nejspíš necítí oprávněna zaujmout výraznou pozici a postoj nové vlády je zatím v nedohlednu. Dá se ale očekávat, že ODS bude více proti, zatímco ČSSD dala najevo, že je pro Tobinovu resp. Robinovu daň. Kriticky se k navrhované dani staví i viceguvernér ČNB, Mojmír Hampl, který varuje, že banky s největší pravděpodobností budou na zdanění reagovat dražšími produkty i zpomalenou úvěrovou aktivitou.

Očekávané události

Evropská rada – 17. -28. června

Hlavním úkolem nadcházejícího vrcholného summitu mělo být schválení definitivního znění strategie EU pro rok 2020 včetně národních cílů. Stranou nezůstanou ani ekonomická témata: debata se bude točit zejména kolem pozice EU před dalším důležitým zasedáním zemí G20 v Torontu. Více

Volební vlna – jak se změní politická mapa Evropy?

Po volbách v Spojeném království a v české republice se bude 9. června volit v Nizozemí, 12. června v sousední Belgii a ten samý víkend i na Slovensku. Pak nastane pauza a další parlamentní volby budou až v září ve Švédsku a v říjnu v Lotyšsku. Více

Konec španělského a začátek belgického předsednictví

Belgie se nachází po pádu vlády z dubna kvůli sporům o hranice volebních okrsků v hluboké politické krizi. Přesto tato země má již zanedlouho převzít předsednictví v Radě EU. Belgičané budou volit nový parlament 12. června a vláda pravděpodobně nevznikne dříve než v září. Proto lze očekávat, jak ostatně naznačil i ministr pro evropské záležitosti Olivier Chastel, že poprvé bude moci řídit EU naplno duo von Rompuy - Ashtonová. [Více](#)

Tipy na publikace

Will the Conservatives' charm offensive endure?

Charles Grant z londýnského Think Tanku Centre for European Reform si ve [svém komentáři](#) zaměřil na postoj nové britské vlády k evropské politice.

Why Cathy needs a good crisis

Zatímco evropská diplomatická služba pomalu nabírá konkrétní kontury, stále převládají pochyby nad kompetentností baronky Ashtonové. Zda skutečně prožije křest ohněm až v případné mezinárodní krizi, jak tvrdí autor článku Richard Gowan z ECFR, si můžete přečíst [zde](#).

Jak se srovná EU s úpadkem svého vlivu?

Relativní úpadek vlivu EU ve světové politice je dobře známý fakt. S hlubokou krizí eurozóny, která demonstrovala vnitřní slabost EU, se však pád vlivů mnohem zrchlil. Kde leží příčina a jak tomuto trendu zabránit se v krátké analýze ptá Richard Youngs z Chatham House. [Více](#)

Pozvánky

Jak Evropa pomáhá ve světě - rozvojová pomoc EU a ČR

Kdy: 10. června 2010, 17:00

Kde: Informační centrum vlády ČR (Vladislavova 4, Praha 1)

Pořadatel: Eurocentrum Praha

Hosté: Michal Procházka, Česká rozvojová agentura

[Více](#)

Kabinet Havel – Budoucnost Evropy

Kdy: 13. června 2010, 16:30 – 18:00 hod.

Kde: Divadlo Husa na provázku, Brno

Pořadatel: Divadlo Husa na provázku, DIALOG centrum, Masarykova univerzita, Statutární město Brno

Hosté: dramatik Václav Havel, spisovatelka Alena Wagnerová, architektka Eva Jiříčná, novinářka Petra Procházková

Poznámka: Studentské vstupenky lze rezervovat a vyzvednout na pokladně Divadla Husa na provázku, Zelný trh 9, Brno, Po-Pá 10:00-18:00 hod., tel.: 542 123 425, e-mail: vstupenky@provazek.cz.

[Více](#)

Newsletter vyjadřuje názory autorů. Názory vyjádřené v textu nemusí být nutně stanoviskem Asociace pro mezinárodní otázky.

Koordinátor projektu: Václav Bacovský Tajemnice: Sylvie Milerová Mini-analýzy: Ivana Jemelková Katarina Lokšová Jana Slavíková Tipy na publikace: Sylvie Milerová Pozvánky: Očekávané události: Václav Bacovský Korektury: Sylvie Milerová Odborná editace: Václav Bacovský Grafický návrh: Side2 Šablona: Petr Netuka Sazba: Josef Vomáčka Kontakt na redakci: newsletter.ep@amo.cz

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) Žitná 27, 110 00 Praha 1 Tel./Fax: +420 224 813 460 E-mail: info@amo.cz / www.amo.cz

© Asociace pro mezinárodní otázky 2010
